

Sammeld

1. Bd = vord. - Ki 4065

Sl -

+

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
 SERENISSIMO PRINCIPE REGIO,
FRIDERICO AVGVSTO,
 DE
GYNÆOCOCRATIA
MARITALI,

Ex Oeconomicis,

Ad Diem XII. April. A. C. M. DCCIV.

H. L. Q. C.

PRÆSES

M. GOTTLIEBUS SCHELGVIGIUS

ET RESPONDENS

NATHANAEL VVOLFFIUS,

Gedanenses,

DISPVATIONE PRIORI,

different.

VITEMBERGAE,
 Prelo CHRISTIANI GERDESII.

LECTOR MAGNIFICENTISSIMO
STANISLAO MONTENAPOLITANO REGIO

FRIEDRICO AUGUSTO

DE

GYNÆCOCRATIA

MARTIALI

EX OECONOMICIS

M. GOTTLEB. SCHL. GAVIGIUS

PRÆF. PARS

M. GOTTLEB. SCHL. GAVIGIUS

NATHANALE VOLTERIUS

DISPUTATIONE PRIORI

ORIGINIS

DES CHRISTIANI GEBENS

C. B. D.

PROLUSIO.

Longus Eruditorum numerus est, qui, ut ingeniorum suorum dotes Literato Orbi probarent, de rebus feminarum disserere, negotium omni laude majus esse existimarunt. Sed si eruditos horum foetus paulo altius ac accuratius rimamus, non omnes uno animi affectu, nec pari successu scripsisse constabit. Nonnulli enim duriori, quam decebat, calamo, hoc molle hominum genus tractare, insano quodam in sexum hunc debilitatem furore invehere & debacchari, convitiisque ac contumeliis detestandis proscindere non sunt veriti. Alii vero nescio qua amoris teneritate occupati, in laudandis feminis, plus effeminato suo affectui indulserunt, quam viro solebat convenire. Ad illorum classẽ, si veterum Philosophorum monumenta evolvimus, referendus venit Sapientissimus alias *Socrates*, qui feminas comparare solebat cum templo magnifice exstructo, & speciem undique egregiam præ se ferente, sed quod super fundamentum fordidissimum esset ædificatum. Sequitur sinistrum divi *Platonis* de hoc sexu judicium, qui non solum dubius hærebat, an non feminæ in bestiarum classẽ essent referendæ? sed & propter tria Diis gratias persolvisse dicitur, inter quæ & hoc locum habebat; quod mas non femina natus fuisset. Numerum denique amplificat ipse Philosophorum

Coryphæus, summus *Aristoteles*, naturam adeo se novercam feminis exhibuisse fingens, ut illam pro deliquio naturæ habeat, & hominem occasionatum expresse profiteatur. *L. 4. de generat. animal. c. 6.* Quæ, in sexum hunc infirmiolem injuriæ, si ab Ethnicis solum evomerentur, perferendæ adhuc essent, & fors hominum inter densissimas veritatis tenebras deploranda veniret; sed hoc magis dolendum est, quod inter ipsos Christianos, quibus DEI voluntas plenior in sacris Pandectis parefacta est, eo vesaniæ quidam processerint, ut prorsus feminas ex Societate humana, ad nescio quæ monstra, quæve prodigia publicis scriptis relegaverint, quod ipsum defendere ausus est impius quidam malefani *Anonymi Libellus*, sub Tit. *Mulier non Homo 1505.* in lucem emissus, postea a *Simone Gedecio*, Theologo, in defens. *Sexus Muliebris*, Hagæ Com. 1644. in 12. viriliter enervatus. Horum contra, qui plus æquo laudes seminarum ebuccinarunt, titulum merentur, qui asserere non dubitarunt, sexum hunc sequiorem, virili quoad dotes naturæ vel æquiparandum esse, quod statuebat *Wilb. Ignatius Schütz*, Cancellarius Fuldensis, in Lib. cui Tit. fecit: *Ehren. Preiß des löblichen Frauen-Zimmers* / *Francof. 1663.* cujus scripti contenta in compendio exhibuit *Jac. Thomafius* in Præfat. n. LXXI. p. 450. sq. vel, quod majus vitium est, eidem præferendum, quæ sententia arrisit *Henr. Corn. Agrippæ*, in Orat. de Nobilit. & Præcellent. Femim. Sexus, quæ cum ejusd. variis Tractat. Theolog. & 2. *Erasm. Epist. Colon. 1530.* 8vo prod. ib. recusa 1532. & inter *Opp. Tom. II.* habetur. Idem hoc quamvis *Anna Maria Schurmannia*, Virgo Batava doctissima in dissert. quam vid. inter *Opp. a Fr. Spanhemio*, Lugd. Bat. 1648. ed. & Traject. 1652. rec. sexui suo adscribere allaboret, amori tamen proprio & affectibus magis indulisse, quam veritati studuisse judicandum est; sed hoc magis in admirationem venit, quod teste *Dn. D. Jo. Christ. Beccmanno*, dissert. de Prærogat. c. 2. Scriptor quidam Italus, *Spero Speronius*, Patavini Gymnas. quondam Philos. Prof. 1588. defunctus, in dialogo quodam Italico Venet. 1550. 8vo de Dignit. Fem. conscripto, easdem animalia plus quam rationalia esse dicitaverit. Immo denique non a vero aberrarem, si in hunc numerum etiam illos reducerem, qui

qui nescio qua veritatis specie, contra omnem S. Codicis autoritatem, publice docendi in Ecclesia Libertatem mulierculis concedere non erubuerunt; quod ipsum magno conatu illud tremulum inter Batavos Fanaticorum genus, ex eoque spectatum. M. F. in Sermocinatione Femin. justificata, & *Peter Henrichs* in Responso ad *Jo. Reinb. Hermannum*, asseruerunt, cujus *Henrici* uxor *Elisabetha*, tanti inter Quackeros habebatur, ut cum alia femina Constantinopolim ad Imperat. Turc. ire, cumque eo de veritate colloqui adigeretur. Extant hujus mulieris Epistolæ sub Tit. Luminis Christi, cum præmissa vita Amstel. 1684. 8vo evulgata. Vid. hac de re *Schelgwigii Quack*. Confut. P. I. Art. I. p. 157. edit. Ged. 1696. 4to. Hos autem inter Detrectatores & Buccinatores feminei sexus medium beati tenuerunt, qui ab omni adulatione & criminandi libidine remoti, soli veritati operam dederunt; quo nomine illos demum dignos æstimamus, qui ex Viris laude nostra majoribus, quid vel femine in Rempubl. bello togaque meritæ sint, vel in eruditionem, demonstrarunt, exemplisque illustribus firmarunt; qui sexum hunc ab opprobriis & calumniis Detrectatorum liberarunt, nec non denique, qui de his scripserunt, quæ sexui debiliori non conveniunt, & ab aliis nullo jure eidem sunt adscripta & concessa. Versantur itaque in Literatorum manibus *Aloysii Darddani*, Cancell. Illustr. Senatus Veneti Defensio mulierum adversus Accusat. Venet. 1554. 8vo. IX. Feminarum ex antiquitate nobilium Carmina e Bibliotheca *Fulvii Ursini* Antvverp. 1568. 8vo ap. Plantinum edita. *Egid. Menagii*, Historia Mulierum Philosopharum, Lugd. 1690. 8vo cujus recensio fit in Act. Erud. Lips. 1691. p. 555. D. *Jo. Esbergii*, Græc. Lit. Prof. disp. ejusd. argumenti, Upsal. 1699. hab. *Jo. Frontonis*, dissert. de Virginitate erudita. Paris. 1651. 4to. *Job. Boecatii*, Historia de claris Mulieribus, quæ apud veteres gentiles aut vitiiis aut virtutibus inclaruerunt, 1473. fol. Gallice 1493. fol. & Bernæ 1539. 12mo. *Jac. Thomasi*, disp. aliquot de Feminarum Erudit. Lipsiæ & *Jo. Paschii*, Gynecæum doctum Viteberg. 1681. hab. recuf. ib. 1701. & quæ supplementum harum Dissertat. debet esse *Christ. Junckeri*, Centuria Fem. scriptis illustrium, Schediasm. de Diariis Erud. annexa. Lips. 1692. 12mo.

M. Dav. Schulteti, disp. 2. de Fem. prima ætate illustr. Viteb. 1703. hab. *Petri le Moigne*, Libellus cui rubrum: La Galerie des Femmes fortes, Paris. 1663. 12mo. *M. Jo. Jac. Häsleri*, disp. de Fem. fortitudine sagata claris Lips. 1695. *Reinh. Königi*, & *Jac. Thomasi*, disp. de Gynæcocratia Polit. Gießæ 1612. & Lips. hab. in quibus civile feminarum Imperium approbant; & qui demum Catalogos Regnorum, quæ muliebri imperium passa fuisse constat, consignarunt. Sed vela præfandi longe expansa, contrahenda sunt, & sufficiat hæc adhuc addidisse, quod cogitantibus nobis de idoneo Academicæ disquisitionis argumento, commode se nobis hæc Eruditæ Reipubl. monumenta obrulerint, anfasque suppeditarint, ut horum Autorum vestigia licet non æquis passibus sequi tentaremus, ex quo tandem præfens enata est tenuissima disertatio, quam B. L. judicio cum summa animi modestia jam offerimus. Agit illa de Imperio, quod Marito in rebus Oeconomicis in uxorem competit, adeoque de argumento ad sexum femininum spectante. Quamvis vero hoc labore id promerituros apud Senatum Feminarum nostri temporis non confidamus nec optemus, ut scilicet vita aliquando defuncti, feminarum humeris ad sepulture locum adhibitis nœnisque insuper & complorationibus maximis deducamur, quod Sec. XIV. laudum feminearum cuidam Buccinatori, *Henrico Frauentlob*, dicto accidisse legimus, veritatis tamen amore capti a proposito desistere noluimus, dulcius esse existimantes, inter vivos molli pollere in uxores imperio, quam jure hoc cedere, & mollibus humeris ad mortuos deportari. Quod autem Diatriben hanc, rubro Gynæcocratiæ a Græcis commodato indicare nobis placuerit, ratio hæc in promptu est, tum quia apud nonnullas gentes exteras imperandi inter conjuges licentiam in manibus feminarum fuisse ex Historia edocemur; deinde quotidiana experientia, rerum omnium Magistra confirmet, feminas plurimas tanta ambitione efferri, ut hoc maritorum jus affectare, immo dolo & vi in se transferre non dubitent; denique inter ipsos Maritos quosdam inveniri videamus, adeo mollitie obrutos, & amore cœcuentes, ut juri suo in gratiam uxoris cedere non pudeat, aut fœcordia quadam eripi sibi

sibi patiantur. Methodum, quam adhiberi sumus, quod ultimo attinet, accommodavimus eandem tempori, & cum hodie divina Mathesis, & quæ hanc nobilissimam scientiam sapiunt, applausum apud omnes Eruditiores facile mereantur, nostrum quoque argumentum, evidenti, distincto & facili Geometrarum ordine ac methodo, per Definitiones, Axiomata & Propositiones pertractabimus, cum hac certissima spe, quod si ipsa Dissertatio desiderio omnium non satisfaciet, favorem tamen methodo sua eblandietur. Faxit Divinum Numen ut conatus isti, haud infelices successus experiantur!

DEFIN. I.

Societas maritalis est Societas simplex maris & feminæ ad procreationem sobolis & mutuam adiutorium reciproco consensu ac indissolubiliter conjunctorum, a natura constituta & imperio maritali divinitus instructa.

SCHOLION.

§. I.

Cum propositum nostrum sit de Gynaecocratia maritali hac vice differere, ad meliorem instituti nostri perceptionem facturum esse judicavimus, si de societate maritali quædam præfæremur, utpote quæ hac imperandi in domo facultate, quam feminis denegaturi sumus, seu fundamento suo superstruitur.

§. II. Aliis perplacet quidem hanc inter domesticæ & naturales primam maximeque eminentem societatem titulo Conjugalis, ut JO. HENR. ALTSTEDIO, (a.) a forma ejus; aut Nuptialis, ut JO. FR. HORNIO. (b.) BALTH. CELLARIO (c.) & JAC. THOMASIO, (d.) a nuptiis quibus illa consummatur insignire; sed nullus

(a) *Id. Encyclop. System. Oeconom. I. c. 4.* (b) *L. i. de Civit. c. 1.* (c) *Tab. Polit. II.* (d) *Tab. XXIV.*

nullus dubito, quin nostra denominandi ratio scopo nostro maxime conveniens, cum illorum sententia optime possit conciliari, si profiteamur, nobis cum PETRO OELHAFIO (e.) & Dn. AD. RECHENBERG (f.) Maritalem eandem dici, quia maritus primum ejusdem est subjectum, cui & imperandi & gubernandi officium incumbit; eodem modo, quo paterna & herilis societas a digniore Persona denominationem suam sortita est.

§. III. Quibus notum est, familiam ex pluribus societatibus primis simplicibus componi, illi nobiscum pro veritate Generis in definienda Societate maritali a nobis assumpti pugnabunt, quia potissimum e Societate conjugali & herili familia constituitur. Simplex autem illa dicitur societas, quam aut duabus personis plures non ingrediuntur, ut in societate maritali, quæ conjunctione maris & feminae tantum absolvitur; aut si personarum dualitatem, ut ita loqui liceat, excedunt, simplex tamen inter illas observatur respectus unius ad alterum, relati ad correlatum, liberorum scilicet ad parentes, & parentum ad liberos in paterna; heri ad servos, & servorum ad heros in herili societate.

§. IV. Differentia definitionis, quam *Venerando nostro Praeceptori & Hospiti observanter colendo, Excellentiss. Dn. CHRIST. ROEHRENSÉE.* (g.) debemus, exprimit tum subjectum, quod sunt mas & femina, quorum unum absque altero generationem & matrimonium absolvere nequit; tum finem, qui potissimum in procreatione & educatione sobolis ad vitam & virtutem civilem; postea quoque in mutuo adjutorio, ut alter alteri per mutua

(e.) *In Prud. Oecon. disp. I. Ged. hab. 1643. tb. 20.* (f.) *Lin. Phil. Civ. P. II. c. 3.* (g.) *In praefat. publ. Oecon. MSG. P. I. Art. I.*

tua officia succurrat, consistit; tum causam efficientem, quæ partim Naturam, tam naturantem DEum, conjugii Autorem & Institutorem sapientissimum, quam naturatam, appetitum hominis naturalem, quo impelli se patitur homo ad procreationem sibi similis; partim ad consensum personarum se conjungentium, eorundemque parentum respicit; tum formam, quæ in indissolubili conjugum consociatione physica & morali latet, tum denique fundamentum, imperium maritale divina institutione munitum.

§. V. Quæ omnia uberiores mererentur explicationem, si instituti nostri ratio id ferret, cum jam nobis non animus sit, societatis maritalis naturam delineare, sed ex societate nuptiali ea tantum repetere, quæ scopo nostro commode applicari poterunt.

CONSECT. I.

E. Societas maritalis est naturalis.

SCHOLIUM.

§. I.

ITa ex definitione nostra concludimus, atque assertum hoc multis ratiociniis stabilimus, tum quod generatim omnes societates a natura sint, tum speciatim societas conjugalis.

§. II. Si majorum nostrorum monumenta evolvimus, varias Variorum de societatum origine sententias reperimus; Ita enim de Epicuro CICE RO (h.) testatur, eum existimasse, homines atomorum instar fortuito confluisse; alii ad miraculum quoddam recurrunt, eoque hominum inter se coetum congregatum fuisse asserunt, quando homines igne primum conspecto, tanquam ad miraculum

(h) L. 1. de Nat. Deor.

lum concurriffè fcribit VITRUVIUS, (i.) a BARTHOL. KECKERMANNO (k.) citatus, atque initio quidem perterritos, deinde vero, intellecto calorìs ex igne commo- do, revocaffe animos, atque communia ad ignem extruxiffè domicilia, eaque incoluiffè. Qui PLATONIS, contra quem ARISTOTELES (l.) & CICERO (m.) difputat, opinionem fovent, illi homines indigentia ac neceffitate adductos iniiffe inter fe focietatem defendunt; qui cum BODINO (n.) fentiunt, illi Imperia ac Respublicas vi primum coaluiffè opinantur; qui THOMAE HOBBSIO (o.) fubfcribunt, illi homines ob mutuum metum conveniffè ftatuunt; Immo ipfe CICERO in male fentientium numerum trahendus effer, quod in laudanda Eloquentia nimium paulo elatus (p.) hominum in campis & fylvis, beftiarum more antea oberrantium multitudinem, varie diflipatam, beneficio Eloquentiæ imprimis collectam fcripferit, nifi id fortassis innuere voluerit, homini a natura impertitum effer fermonem, focietatis colendæ caufa, adeoque ut vim fermonis urgeret, per Eloquentiam eodem ad focietatem pellectos effer dixerit, cum alio loco (q.) aperte profeffus fuerit, homines per naturam inftinctu quodam tacito ad focietatem effer impulfos. Si Poetæ tam ftatuiffè quam finiffè dicerentur, res in propatulo effer, OVIDIUM (r.) in ea fuiffè opinione, quafi ad coeli injurias primi convenierint mortales; HORATIUM (s.) autem defendiffè, quod Mufica deliniti in unum coire coepiffent. Verum de his perplacet nobis HORNII judicium, (t.) quod adfcribere

- (i) L. 1. c. 2. de Architecl. (k) In præcogn. System. Polit. (l) L. 4. Polit. c. 4. (m) L. 1. de Offic. (n) L. 1. de Rep. c. 6. (o) De Civ. c. 1. th. 2. (p) L. 1. de Oratore. (q) L. 1. de Offic. (r) L. 1. Metamorph. (s) L. de Art. Poet. v. 396. (t) L. 1. de Civit. c. 4.

re lubet: *Veritatem originum, inquit, ego nunquam ab hac gente petierim, cui professionis suæ lege injunctum est, ficticia, aut similia veris comminisci. Mentuntur Poetæ, imponunt Oratores; tum maxime, ubi disciplinae suæ quisque asserit principatum.*

§. III. Coeterum infirmo immo nullo omnes illi nituntur fundamento, cum potius origo societatum a DEO & natura sit repetenda, atque firmiter statuendum, DEum omnipotentem per hanc cunctis mortalibus stimulum quendam ad illas expetendas indidisse & quasi implantasse. Testatur id appetitus & naturalis hominum inclinatio, quæ impellit omnes & incitat, nisi qui vitio vel morbi, ut melancholici, vel morum, ut scelerati, confortium humanum fugiunt, ut se aliis associent, iisdem cohabitent, converfentur atque amicitias cum illis ineant sociales.

§. IV. Illa enim est naturæ humanæ conditio, ut perpetua solitudine homini nihil sit tristius, nihil incommodius, nihil denique inconsultius. Non jam sententiam nostram divino corroborabimus iudicio, (u.) quando ipse DEus in prima mox hominis creatione, etiam in statu integritatis malum homini esse prævidebat, si in solitudine sine socia vitam degeret; sed ipsa humanæ rationis vis satis probat, hominem parum a bestiis abfuturum, nec multo cultiorem aut commodiorem vitam acturum, ni in societate sui similibus versaretur: Nam insignia illa Dei dona, quibus alias homines a brutis distinguuntur, Ratio & Oratio, omni suo caritura essent usu & fructu, nisi in societatem coire hominum, natura nos iussisset, cum tamen DEus & natura nihil fecerint frustra, sed quæcunque nobis indiderunt, ad peculiarem quoque

finem destinarunt; atque in hunc finem concessa nobis sunt a providentissimo Parente hæc divinæ clementiæ munera, ut beneficio illorum cum aliis conversaremur, societatem aleremus, sociisque animi nostri sensâ articulato quodam sono exponeremus. Sic enim natura nobis inesse desiderium sciendi, & homines omnes, eo quod sunt homines, h. e. rationales ac cognoscendi facultate præditos, cognoscere desiderare, quivis ex se animadvertet; quod tamen desiderium vorumque expleri non posset, si solitarie & remoti ab omni consortio hominum aliorum viveremus; hinc ille loquelæ usus maxime ad satiandum nostrum sciendi appetitum confert, qua ex causa quoque SAM. PUFFENDORFFII (x.) nobis iudicium arripit, societati contrahendæ *nullum aptius instrumentum sermone esse, existimantis*, cui addi meretur JO. LUD. PRASCHIUS (y.) linguam hominis, *instrumentum appellitans sociale*.

§. V. Quid si porro dicerem, statum hominum in solitudine degentium, belluino vivendi genere futurum fuisse multo deteriorem? Bestiis enim victum ubivis obvium terra exposuit, sed quæ homini esurienti congruunt, industriam plerumque & cultum desiderant, qui cultus necessarium cum aliis hominibus consortium, mutuamque opem prærequirit; quæ res vel ex innata infantum imbecillitate clarius elucet, quibus vix anni aliquot sufficiunt ad id, ut sibi ipsis de victu & amictu prospicere queant; quo ipso etiam inductus mihi videtur esse ATHENÆUS (z.) quando initio homines ob artem coquinariam convenisse refert.

§. VI. Plures rationes ex naturali temperamento, solitudini

(x) *Elem. Jurispr. Univers. L. II. obs. 3.* (y) *Philosophem. de Bono Civæ §. 7.* (z) *L. 4. Δειπνοσοφ.*

litudini adverſo, a tædio & horrore ejuſdem, ab obligatione hominis ſecundum Jus Naturæ in alios naturali, petitas, non cumulabimus, contenti, quod ad majorem ſententiæ noſtræ de Origine ſocietatum naturali illuſtrationem, eandem etiam conſenſu veterum Ethnicorum Sapientum confirmare poſſimus, TULLII (aa) ſcilicet, *hominem ad civilem ſocietatem natum eſſe*, & alio loco (bb) *natura aptum ad coctus, concilia & civitates* ſcribentis, & SENECAE (cc) *homines in univerſum omnes ad coctum eſſe genitos* ſententis. De recentiorum Philoſophorum teſtimoniis plane nihil addimus, cum omnium fere Juris Naturæ Commentatorum aſſenſus pro nobis militet, niſi quod magni alius nominis, magnorumque meritorum Vir HUGO GROTIUS (dd) diſſentire videatur, quando homines non *DEI* quidem præcepto, ſed ſponte adductos experimento infirmitatis in ſocietatem civilem coiſſe aſſerit, reſutatus propterea a J. FELDENO & J. HENR. BOECLERO, (ee) qui ſocietatem civilem non eſſe meri placiti, ſed a natura veniſſe, hocque Grotianum effatum non exhaurire rem, neque ſatiſfacere naturali ſocietatis appetentiæ, agnoſcunt.

§. VII. Quæ omnia, quemadmodum de ſocietate in communi conſiderata, probata ſunt, ita optime etiam de ſocietate maritali ſpeciatiim dicuntur. Provocamus hic ulterius ad ingeneratam omnium, non hominum ſolum, ſed animantium cupidinem procreandi & conſervandi ſuum genus; ad innatum omnibus amorem mutuum inter generantes & generatos; ad ſecretos denique illos & maxime naturales amoris inter utrumque ſexum igniculos, quos quilibet apud ſe ſentit, atque una animadvertit, ad

B 3

ſedan-

- (aa) *L. 1. de Leg.* (bb) *L. 3. de Fin.* (cc) *L. 2. de Ira c. 31.*
(dd) *L. 1. de J. B. & P. c. 4. §. 7.* (ee) *In commentat. Grof.*

sedandos eosdem, votorumque coeterorum finem consequendum, necessarium maxime esse, ut arctiori quadam societate & conjunctione illi copulentur, quorum alter sine altero in hoc negotio esse non potest, mas scilicet & femina. Huc facit acutum SENECAE (ff.) iudicium, sic scribentis: *Membra sumus magni corporis, Natura nos cognatos edidit, cum ex iisdem & in eadem gigneret. Hec nobis amorem indidit mutuum & sociabiles fecit.* Nascitur ergo quilibet jam focius, in societate, a socialibus, & hæc societas præ aliis ceu Mater & Conservatrix, vel ut PUFFENDORFFII (gg.) & CHRIST. THOMASII, (hh.) verbis utar, *totius socialis vite fundamentum* merito æstimanda est.

CONSECT. II.

E. Imperium Maritale ortum habet divinum.

SCHOLION.

§. I.

Aggredimur rem, tum propter materiæ sublimitatem, tum propter Dissidentium autoritatem valde arduam. Lubet tamen interim proposito nostro insistere, idemque ex rationis principiis, testimonio S. Codicis firmatis, nec minus autoritate, quam tamen ad rei veritatem alias non sufficere arbitramur, Magnorum Virorum, imprimis vero *Excellentiss. nostri Præceptoris* DN. ROEHRENSEE, (ii.) *cujus ductui atque institutioni, quicquid humeri possunt, debemus, quemque filiali semper obsequio prosecuturi sumus,* corroboratis, ulterius deducere; eo quidem ordine, quo primo sententiarum in hac re divortia indicabi-

(ff) *Epist. 95.* (gg) *L. 6. de J. N. & G. c. 1. §. 7.* (hh) *L. III. Jurispr. div. c. II. §. 48.* (ii) *In prælect. MSC. publ. de Soc. humana 1703. hab.*

cabimus, postmodum autem remotis alienis, eam quæ potissimum ad veritatem proxime accedat, probabimus.

§. II. Rejicimus ergo primo omnium illorum doctrinam, qui imperium hoc maritale derivare allaborarunt vel a majore quadam præstantia morum & ingenii, qua maritus præ femina naturaliter pollere dicitur; vel a physica corporum inæqualitate, quod robustiores mulieribus mares esse soleant: Quam naturalem sexus prærogativam strenue propugnavit ex veteribus ARISTOTELES, (kk.) cujus sententiæ summa eo tendit, quod dignus indigniori imperet natura, adeoque cum femina sit natura imperfectior viro, necessario etiam viri subiaceat imperio. Philosophi vestigiis insistit inter recentiores HENNINGUS ARNISAEUS, (ll.) qui *ex lege & ordine naturae mulierem semper esse deteriolem, minusque iis dotibus instructam, quibus ditatos esse oportet eos, qui imperium cum fructu sint gesturi*, asserit. Consentit cum his JAC. THOMASIVS; (mm) & quod illorum opinio etiam apud GROTIUM (nn.) applausum meruerit, exinde colligi potest, quia cum consociatione contrahentium nuptias, & qui ex hac venit, mutuo consensu, in indicanda potestatis maritalis origine, etiam sexus differentiam conjungit. *Consociatio, inquit, maxime naturalis in conjugio apparet: sed ob sexus differentiam imperium non est commune, sed maritus uxoris caput.*

§. III. Sed habemus, quod communi huic Peripateticorum sententiæ obviamus: cui generatim universale quoddam Philosophorum axioma opponimus, quod qualitas naturalis ex se vi destituatur producendi moralem,

tum
(kk) L. 8. Eth. ad Nicom. c. 13. & l. 1. Polit. c. V. XII. XIII. (ll)
In doctr. Polit. c. 3. p. 60. & de Jur. Connub. c. VII. Sect. 1.
§. 3. sqq. (mm) Phil. Pract. Tab. XXXIV. (nn) L. II
de J. B. & P. c. V. Th. 8.

tum propter diversa, ex quibus deducuntur, principia, tum propter multas & innumeras, quas patitur hæc regula instantias; hinc optime rem absolvere mihi videntur, quæ speciatim ad Aristotelis argumenta reposuerunt HORNIVS (oo.) & Plur. Rev. Dn. ROSTEUSCHERUS, Theol. Ged. (pp.) probantes utrique, si robur corporis alicui jus conferat imperandi, omnes fere rusticos quadratos aliquando regni sceptrâ obtenturos esse; si vero ad dotes animi insigniores respiciendum, earundemque splendorem causam potestatis continere asserendum sit, sequi exinde necessario, quod injuste & contra naturâ legem, obedientium ordini hodie plurimi adscribantur, quos tamen civili prudentia & imperandi peritia sæpissime præ Regibus instructos esse videmus. Militat certe hæc de virtute corporis in acquirenda maritali potestate institutio, pro illo ridiculo periculique plenissimo modo obtinendi imperium conjugale, quem apud Sacas quondam in usu fuisse testatur AELIANUS: (qq.) ubi, qui puellam uxorem ducere cupiebat, pugnam cum ea suscipere tenebatur, hoc exitu, ut, qui victoriam ex certamine reportaret, imperium obtineret, qui autem succumberet, se regi pateretur. Dispositioni ergo animi vel corporis aptitudinem ad imperandum non dubiam facimus, sed sufficere eandem ad id, ut homo in alium imperet, quod celeb. alias JO. CHRISTOPH. BECCMANNUS asserere non dubitavit, (rr.) hoc omnibus modis inficiamus, quia ab aptitudine, ad actuale imperii exercitium non satis idonee inferri arbitrator. Vid. consentiens PUFFENDORFIVS. (ss.) Quod reliquum est, licet viros prudentia regnandi

(oo) *Polit. Archib. L. 1. c. 1. §. 8.* (pp) *Disp. de Orig. potest. domest. Ged. 1687. bab.* (qq) *L. 12. var. histor. c. 38.* (rr) *Medit. Polit. c. 6. p. 82.* (ss) *De J. N. & G. L. 6. c. 1. §. 9.*

gnandi communiter feminis superiores præstantioresque esse lubentes agnoscamus; cuius rei tamen fundamentum non tam in natura, quam consuetudine, cum Dn. JO. GEORG. PRITIO, (tt.) & educatione, cum Dn. JO. FRANC. BUDDEO, (uu) latere putamus: illud interim Philosopho concedere non possumus, *feminam semper natura imperfectiorem viro esse*. Virtutum enim campus omni humano animo patet; Naturæ liberalitas tanta est, ut propter sexum neminem excludat; Uterque sexus suo præditus est decore, & majores soepius dotes apud Feminas reperiuntur, quam quis sibi imaginari potest. Confirmant sententiam meam exempla, quæ tum ex S. Scriptura, tum ex Historicorum profanorum monumentis, adduci possunt. Si ergo prudentiam requiris domesticam, respice ABIGAIL EM, (xx.) stultitiam viri sui Nabal, iniquissime pauperi Davidis militi stipem de sua abundantia recusantis, prudenti consilio excusantem, ruinaque domui suæ imminentem, feliciter avertentem. Si in administrandis imperiis prudentiam, in hostibus avertendis & debellandis, animi præsentiam exposcis, fidem habe S. Codici, insignes DEBORAE Prophetissæ, (yy.) & Reginae Arabiae, Salomonis Hospitis (zz.) laudes efferrenti; Cui ignotum, quanta fortitudine extiterit illa Assyriorum Regina, SEMIRAMIS? de qua JUSTINUS scribit, eam Indiæ bellum intulisse, quo præter illam & Alexandrum M. nemo intraverat. (aaa.) Si in consiliis suppeditandis sagacitatem, in exequendis solertiam & felicitatem postulas, JUDITHA (bbb.) exemplo tibi esse poterit, quæ id, quod vis ac ferrum non poterat, prudenti for-

C

tique

- (tt) *Dissert. de prerogat. sexus Mascul. præ Femin. Lips. 1695. hab. §. 18.* (uu) *Elem. Phil. Pract. c. 2. Sect. III. §. 16.* (xx) *1. Sam. XXV.* (yy) *Jud. IV.* (zz) *1. Reg. X.* (aaa) *Hist. l. 1. c. 2.* (bbb) *Judith. XIII.*

tique suo animo præstitit. Denique pleni Scriptorum libri sunt, plenæ Sapientum voces de virtutibus ELISABETHÆ, Angliæ Reginæ, ad cujus tempora respicientes Angli, GEORG. HORNIO (ccc.) teste, *nunquam fuisse feliciorẽ Angliam, quam ea regnante, proficentur.* Vitam ejus descripsit Batavorum lingua nuperrime GREGORIUS LETI (ddd.) Et quid antiqua memoro? quem fugit, quanta cum felicitate Angliæ regno hodie adhuc præsit post gloriosissimi GVILIELMI III. obitum *Augusta Regina ANNA?* Si ad ingenii vim provocas, reputa tecum, quantæ literato orbi, ut recentiorum laudes tantum attingam, ANNA MARIA SCHURMANNIA, CORNELIA VOSSIA, ANNA FABRI, HENR. CATHARINA FRISIA, hujusque Filia CAROLA JUSTINA GERSDORFFIA, cum aliis admirationi sint. (eee.) Si morum laudem propugnans, nulli dubitamus, quin sexum hunc, ut elegantiorẽ, ita moratiorem quoque imprimis hoc elegantiarum studiosissimo Seculo, jure appellare queamus, cum certe in honesto cum illis consortio, mores virorum optime expoliri posse sentiamus. Si denique robur corporis desideras, licet hoc ad præstantiam alicui præ altero conferendam, nihil faciat, experire quæso vires, & committe te pugnae cum mulieribus quibusdam publicæ, cujus exitus tibi acta probabit.

§. IV. ARNISÆO speciatim adhuc quædam regerenda sunt, quando non solum ex Lege naturæ univèrsali, quæ univèrsas creaturas, tam rationales quam irracionales complectitur, quamque alias una voce naturam, ipse Adversarius ordinem naturæ vocavit, sed etiam

(ccc) *Orb. Polit. de Regn. n. 3. §. 4. p. m. 92. Lugd. edit. 1667.*
 (ddd) *In het Leven van Elisabeth Koniginne van Engelland Hag. Com. 1690. 8vo.* (eee) *De quibus lege Junckerum & Schultetum cit. in præfat.*

etiam ex Lege Naturæ particulari, quam per Legem
divinam definimus, menti humanæ naturaliter insitam,
& principia suggerentem practica, quibus actus honestus
præcipitur, turpis vetatur, thesin suam deduci posse ar-
bitratur. Ita enim expressa ejus verba leguntur: *Ex le-
ge & ordine natura mulier semper est deterior.* Item: *Natura
fecit mulieres imbecilliores, quo a natura subjectionis sue ad-
monerentur; Jus enim natura est, ut dignior imperet;* in
quo ultimo consentientem habet DAN. HEINSIUM.
(fff.) De universali sexus virilis præstantia ex ordine na-
turæ, quousque illa admittenda sit, §. antec. evictum est;
jam illa restant expedienda: *an ex lege natura particulari
mulier semper sit deterior? & utrum juris natura præceptum
sit, ut dignior imperet?* Utrumque negandum esse censeo;
Illud quidem, quia femina æque ac vir ad imaginem di-
vinam condita, postea ex ipsa viri costa creata, ex carne
adeoque ejusdem formata, omnibus quibus ille a divina
benignitate in Paradiso beneficiis dotata, deinde eadem
quoque cum viro fata experta, iisdemque pœnis onerata
est; Denique omnia illa J. N. præcepta, quæ moralitatem
actuum feminae indicant, etiam facta viri sub censuram
revocant, deque illorum bonitate aut turpitudine sen-
tentiam ferunt. Ad hoc vero inficiandum commoveor,
quia ex hypothesi ARNISAEI concludendum foret,
modum acquirendi regnum aliquod jure primogenitu-
ræ & per successione, adversari principiis naturæ Legis,
si frater succedentis, aut alius ejusdem familiae agnatus,
immo privatus etiam & subditus, fortitudine bellique
meritis, innata ad imperandum aptitudine, optimis vir-
tutum Regiarum moribus, aliisque insignioribus dotibus,
hunc hæreditarium Principem, quod sæpissime evenit,
C 2
supe-

(fff) *In Epist. ad Georg. Richterum, annexa Orat. p. 512.*

superet, eumque antecellar; de cuius rei iustitia tamen optime nos edocuit magnus GROTIUS, (ggg.) cum suis Commentatoribus.

§. V. Excipere vero videtur Antagonista doctissimus, ipsa bruta animalia, ex quorum inclinatione JCti jus naturae spectari volunt, scintillulas non obscuras feminae observantiae secum circumgestare. Sed novos errores prodit celeberr. alias Vir, nam imperii potestas, rationem, quibus bruta destituuntur, praerequirat, in bestialem naturam plane non cadit, adeoque ab omni imperio, ceu re divinissima excludendas esse omnes bestias docet. Velle autem ex inclinatione brutorum naturali J. N. principia derivare, hoc est tam inconveniens, quam quod inconvenientissimum, quia bruta ob intellectus defectum, ad actum moralem ejusque rectitudinem necessarii, nunquam principiorum moralium subjecta esse possunt; qua de controversia leg. HORNIUS. (hhh.) De JCtis, ad quos provocat, longe aliter nos sentire jubet, *Magnif. & JCtis. Viri* Dn. JOACHIMI HOPPII, *Cof. Ged. Patroni & sacro baptismatis fonte Susceptoris nostri, sancto semper observanterque colendi* informatio, (iii.) dum inter propriam & impropriam J. N. apud LL. peritos acceptionem distingvit, & hanc ab Imperat. licet minus recte intendi, nos instituit. De dotibus ad regnandum requisitis, quibus carere dicuntur feminae, quae supra dixi, ea jam autoritate PLATONIS (kkk.) & TACITI (lll.) confirmabo, quorum ille *virtutum omnium, quarum capax est mas, capacem & feminam assentitur; & hic prudentiam, robur animi, & vires reliquas non exulare ab hoc sexu ait.* Caetera ARNISAELI argumenta, ex Antiquitate Romanorum petita, plane nihil probant, sed tantum illustrare hypothesein videntur, ideoque responsum non merentur.

(ggg) L. II. de J. B. & P. c. VII. (hhh) *Traet. de subiecto Jur. Nat. c. II. sqq.* (iii) *Comment. ad pr. I. de Jur. Nat.* (kkk) L. V. de Rep. (lll) L. 6. *Annal.*

AB:154566

ULB Halle

3

003 120 163

5b.

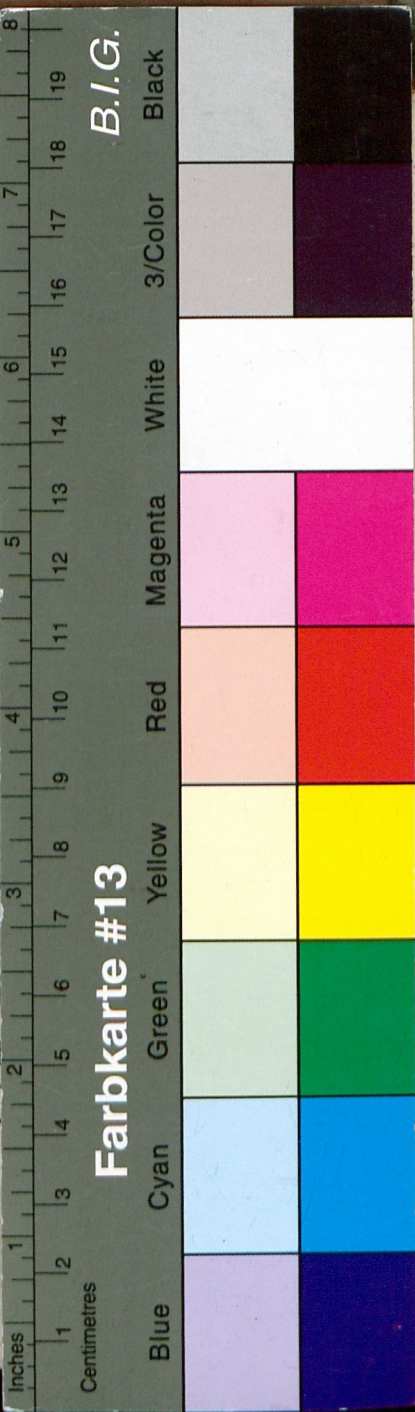
Vb 17 VD 18

DISP

4

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE REGIO,
FRIDERICO AVGVSTO,
DE
GYNÆCOCRATIA
MARITALI,

Ex Oeconomicis,

Ad Diem XII. April. A. C. M. DCCIV.

H. L. Q. C.

PRÆSES

M. GOTTLIEBUS SCHELGVIGIUS

ET RESPONDENS

NATHANAEL VVOLFFIUS,

Gedanenses,

DISPUTATIONE PRIORI,

different.

VITEMBERGAE,

Prelo CHRISTIANI GERDESII.

35.

